

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบกว๊านพะเยาในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่สาธารณะได้นำแบบสอบถามวิเคราะห์ มี 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ของกว๊านพะเยา
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ การเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กร ภูมิปัญญา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 กลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน 75)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	55	73.33
หญิง	20	26.67
อายุ		
20 - 30	11	14.67
31 - 40	27	36.00
41 - 50	28	37.33
51 - 60 ปีขึ้นไป	9	12.00

จากตารางที่ 1 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.33 เป็นเพศชายและเพศหญิง ร้อยละ 26.67 ซึ่งเป็นส่วนที่น้อยกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นคณะกรรมการในชุมชนมีจำนวนน้อยและในครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถาม ถ้าเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมภายนอก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย ทั้งเพศหญิงและเพศชายจะมีอายุระหว่าง 31 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.33 ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ในกลุ่มศึกษา และเรื่องเพศหญิงหรือชายดูเหมือนจะไม่มี ความแตกต่างกันในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกกว้านพะเยา การร่วมหรือไม่ร่วมนั้น จะสืบมาจากตัวแปรอย่างอื่นมากกว่า เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ การศึกษา และการเป็นสมาชิกขององค์กร ชมรม หรือกลุ่มที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ซึ่งจะได้ทราบในตอนต่อไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน 75)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	46	61.33
มัธยมศึกษา	20	26.67
อาชีวศึกษา	3	04.00
อุดมศึกษา	6	08.00
อาชีพ		
เกษตรกร	35	46.66
ค้าขาย	14	18.67
รับจ้าง	18	24.00
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	10.67
รายได้รวมของครอบครัวต่อปีโดยไม่หักค่าใช้จ่าย		
น้อยกว่า 20,000 บาท	38	50.66
20,000 - 39,999 บาท	26	34.67
40,000 - 60,000 บาท	5	06.67
มากกว่า 60,000 บาท	6	08.00
การเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ		
ไม่เป็น	32	42.66
เป็น	43	57.34
ภูมิลำเนา		
เป็นคนในชุมชนโดยกำหนดย้ายมาจากที่อื่น	68	90.66
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	7	09.34

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 61.33 รองลง

มาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 26.67 การศึกษาในระดับอุดมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 08.00 และการศึกษาระดับอาชีวศึกษาคิดเป็นร้อยละ 04.00 อาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่างร้อยละ 46.66 มีอาชีพเกษตรกร รองลงมาคืออาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 24.00 อาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 18.67 และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจคิดเป็นร้อยละ 10.67 รายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่าร้อยละ 50.66 ผู้มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 34.67 ผู้มีรายได้ระหว่าง 20,000 – 29,999 บาทต่อปี ที่เหลือผู้มีรายได้มากกว่า 60,000 บาทต่อปี ร้อยละ 08.00 และกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 40,000 – 60,000 บาทต่อปี มีร้อยละ 06.67 การไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 42.66 และเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 57.34 ภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 90.66 เป็นคนในชุมชนโดยกำเนิด และร้อยละ 09.34 ย้ายมาจากที่อื่น

จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 61.33 อาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีอาชีพทำการเกษตรถึงร้อยละ 46.66 ส่วนรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี และการเป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนมีผลต่อการอาศัยอยู่ของชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าทั้งระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การเป็นและไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาจากผลการศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชน

ผู้ศึกษาได้จัดทำการวัด สภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา โดยใช้คำถามจำนวน 10 ข้อ จำแนกตามระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา

2.1 ระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา มีดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับของปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับของปัญหามาก
- 3 หมายถึง ระดับของปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับของปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง ระดับของปัญหาน้อยที่สุด

ตารางที่ 3 สภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

รายการปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการจัดวางผังบริเวณรอบกว๊านพะเยา	5	06.67
ปัญหาขอบเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยาไม่ชัดเจน	6	08.00
ปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ของภาครัฐ เอกชนและกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น	9	12.00
ปัญหาการสร้างสิ่งปลูกสร้าง / อาคาร บ้านเรือน	3	04.00
ปัญหาขยะมูลฝอย / สิ่งปฏิกูล	18	24.00
ปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และสถานบริการ		
ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	12.00
ปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่ โดยรอบกว๊านพะเยา	7	09.33
ปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา	4	05.34
ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงกฎหมาย	7	09.33
	7	09.33
รวม	75	100

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่า ระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาที่เป็นปัญหามากที่สุด คือปัญหา ขยะมูลฝอย/ สิ่งปฏิกูล ถึง 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาเป็นปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้าและสถานบริการ กับปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ของภาครัฐ เอกชนและกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.00 ลำดับที่ 3 ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 รายคิดเป็นร้อยละ 09.33 ลำดับที่ 4 ปัญหาขอบเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยาไม่ชัดเจนจำนวน 6

รายคิดเป็นร้อยละ 08.00 ลำดับที่ 5 ปัญหาการจัดวางผังบริเวณรอบกว๊านพะเยา จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 06.67 ลำดับที่ 6 ปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่โดยรอบของกว๊านพะเยา จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 05.34 และลำดับที่ 7 ปัญหาการสร้างสิ่งปลูกสร้าง/อาคารบ้านเรือน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 04.00

สรุปได้ว่าปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ยังไม่ใช่เป็นปัญหาที่รุนแรงที่ต้องรีบเร่งแก้ไขของกลุ่มประชากรตัวอย่างดังจะเห็นได้จากการจัดลำดับของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาในข้อคำถาม 10 ข้อดังกล่าว

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยามากที่สุด คือ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 24.00

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยามาก คือ ปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ของภาครัฐ เอกชน และกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นร้อยละ 12.00, ปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และสถานบริการร้อยละ 12.00 ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาปานกลาง คือ ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้อยละ 09.33 ปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาร้อยละ 09.33 และปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง กฎหมายร้อยละ 09.33

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาน้อย คือ ปัญหาขอบเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยาไม่ชัดเจนร้อยละ 08.00, ปัญหาการจัดวางผังบริเวณรอบกว๊านพะเยาร้อยละ 06.67, ปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่โดยรอบกว๊านพะเยาร้อยละ 06.64

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการสร้างสิ่งปลูกสร้าง อาคาร บ้านเรือนร้อยละ 04.00

2.2 ระดับความต้องการเข้าร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มีดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ความต้องการแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการจัดวางผังบริเวณรอบกว๊านพะเยา	10	13.33
ปัญหาขอบเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยาไม่ชัดเจน	7	09.33
ปัญหาการลุกฉ่ำพื้นที่ของภาครัฐ เอกชนและกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น	9	12.00
ปัญหาการสร้างสิ่งปลูกสร้าง / อาคาร บ้านเรือน	2	02.67
ปัญหาขยะมูลฝอย / สิ่งปฏิกูล	14	18.67
ปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และสถานบริการ	11	14.67
ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	12.00
ปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่ โดยรอบกว๊านพะเยา	3	04.00
ปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา	4	05.33
ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลง กฎหมาย	6	08.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไข ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย/สิ่งปฏิกูลอยู่ถึงร้อยละ 18.67 ดังในตารางที่ 4 สำหรับปัญหาการบุกรุก พื้นที่ที่กว๊านพะเยา และกลุ่มประชากรตัวอย่างยังอยากเข้าไปมีส่วนร่วมระดับปานกลางค่อนข้าง ไปข้างมาก แต่ก็ยังไม่ใช่เป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างอยากเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นลำดับแรก ดังนี้

ระดับความต้องการเข้าร่วมป้องกันกรบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา

ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 18.67 และปัญหาการจัดวางผังบริเวณรอบกว๊านพะเยาร้อยละ 13.33

ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมาก คือ ปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และ สถานบริการคิดเป็นร้อยละ 14.67

ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมปานกลาง คือ ปัญหาการรुकล้ำพื้นที่ของภาครัฐ เอกชน และกลุ่มผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นร้อยละ 12.00 และปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้อยละ 12.00

ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย คือ ปัญหาขอบเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยาไม่ ชัดเจนร้อยละ 09.33 ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลง กฎหมาย ร้อยละ 08.00 ปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยาร้อยละ 05.33 ปัญหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานที่โดยรอบกว๊านพะเยาร้อยละ 04.00

ระดับความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ปัญหาการสร้างสิ่งปลูกสร้าง อาคาร บ้านเรือน ร้อยละ 02.67

ตารางที่ 4.1 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วม	ร้อยละ
- ประถมศึกษา	46	61.33
- มัธยมศึกษา	20	26.67
- อาชีวศึกษา	3	0.4.00
- อุดมศึกษา	6	08.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 61.33 รองลงมามีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ระดับอุดมศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 08.00 และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 04.00

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาถึงร้อยละ 61.33 ส่งผลให้กลุ่มประชากรตัวอย่าง มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาในระดับปานกลางเท่านั้น เพราะว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างมีระดับศึกษาน้อยเป็นอุปสรรคต่อการหาวิธีและแนวทางป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา ที่เป็นข้อกฎหมาย ความรู้ทางวิชาการที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา

อาชีพ	การมีส่วนร่วม	ร้อยละ
-เกษตรกร	35	46.66
-ค้าขาย	14	18.67
-รับจ้าง	18	24.00
-รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	8	10.67
รวม	75	100

ผลการศึกษการประกอบอาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 อาชีพรับจ้าง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อาชีพค้าขาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.67 และอาชีพที่เข้าไปมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.67

จากจำนวนการประกอบอาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่าง มีอาชีพทำการเกษตรและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา มีจำนวนมากกว่าอาชีพอื่นๆ เพราะว่าผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตโดยตรงจึงจำเป็นต้องเข้าร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา แต่การป้องกันยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มประชากรตัวอย่างไม่ได้มีกลุ่มเดียวแต่มีหลายกลุ่มอาชีพ จึงทำให้การป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยากระทำเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

ตารางที่ 4.3 ระดับรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยา

รายได้ของครอบครัว/ปี	การมีส่วนร่วม	ร้อยละ
น้อยกว่า 20,000 บาท	38	50.66
20,000 – 39,000 บาท	26	34.67
40,000 - 60,000 บาท	5	06.67
มากกว่า 60,000 บาท	6	08.00
รวม	75	100

จากการพิจารณาข้อมูลของกลุ่มประชากรตัวอย่าง พบว่า รายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี และเป็นกลุ่มที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยา ถึงจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 50.66 ซึ่งเห็นได้จากการแบ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มฐานะยากจน กลุ่มฐานะปานกลาง และกลุ่มฐานะร่ำรวย จะเห็นได้ว่า กลุ่มที่มีฐานะยากจนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเป็นกลุ่มที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากกวนพะเยาโดยตรง ทั้งอุปโภคบริโภค ส่วนกลุ่มผู้ที่มีฐานะปานกลางและร่ำรวย จะเข้าไปมีส่วนร่วมจำนวนน้อย อาจเนื่องมาจากเป็นกลุ่มที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากกวนพะเยาทางอ้อม จึงทำให้การป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยาล้าช้า ไม่รวมมือกันทำทุกกลุ่ม

ตารางที่ 4.4 การเป็นและไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนกับการเข้าไปมีส่วนร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

การเป็นสมาชิก	การมีส่วนร่วม	ร้อยละ
- ไม่เป็น	32	42.66
- เป็น	43	57.34
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนจะเป็นกลุ่มที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยามากกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นของกลุ่มองค์กรใดไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต.) คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มชมรม สมาคม การที่เป็นสมาชิกในชุมชนจะเกิดการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

จากภาพรวมเห็นว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างจะเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน แต่ก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาหมดไป หรืออาจมีปัจจัยมาจากภายนอกชุมชน ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ตารางที่ 5 สาเหตุที่ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบ	27	36.00
ขาดการติดต่อประสานความร่วมมือ ในการป้องกัน การบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา	48	64.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาเกิดจากการขาดการติดต่อประสานความร่วมมือในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา จากจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 75 คน เห็นว่าการขาดการติดต่อประสานความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกว๊านพะเยาในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาเป็นจำนวนถึง 48 รายคิดเป็นร้อยละ 64.00 และไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบถึง 27 รายคิดเป็นร้อยละ 36.00 มีผลทำให้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ล่าช้า และเป็นปัญหายืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาในชุมชนรอบกว๊านพะเยา

ความเห็นเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	38	50.67
มี	37	49.33
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่าปัจจุบันในชุมชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.67 และมีการบุกรุกอยู่เป็นจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.33 จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่าการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา ที่มีอยู่กับไม่มีการบุกรุก ดังจะเห็นได้จาก ตารางที่ 6.1 ที่แสดงระดับของการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ตารางที่ 6.1 ระดับความคิดเห็นในกลุ่มที่เห็นว่ามีปัญหาการบุกรุก

ระดับความคิดเห็นการบุกรุก	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	10	27.02
คงที่	22	59.46
ลดลง	5	13.52
รวม	37	100

จากการศึกษาระดับของการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาในปัจจุบันพบว่าการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาเพิ่มขึ้น 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.02 คงที่ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 59.46 และลดลง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.52 จะเห็นว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าในปัจจุบันระดับการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยามีระดับคงที่ อาจเป็นเพราะหลายฝ่ายตื่นตัวในกระแสการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ตารางที่ 7 สภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาในแต่ละระดับ

ระดับความรุนแรงของการบุกรุก	จำนวน	ร้อยละ
ยังไม่วิกฤต	23	30.67
วิกฤตปานกลาง	40	53.33
วิกฤตมาก	12	16.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่าปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวนถึง 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.33 ยังไม่วิกฤติ จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.67 และวิกฤตมาก จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.00 และนั่นแสดงว่าปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 8 ความเห็นเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ผู้รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานราชการส่วนกลาง	3	04.00
หน่วยงานราชการภูมิภาค	4	05.33
หน่วยงานราชการท้องถิ่น	20	26.67
ภาครัฐและเอกชน	20	26.67
ประชาชนทุกคนในชุมชน	28	37.33
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาที่เกิดขึ้นกลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่าประชาชนทุกคนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบถึง 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.33 รองลงมาคือหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และภาครัฐและเอกชน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.67 สำหรับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 05.33 และหน่วยราชการส่วนกลางจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 04.00 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา ประชาชนทุกคนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ ร่วมกัน

ตารางที่ 9 การได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ กว๊านพะเยา

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับทราบ	50	66.67
ไม่เคย	25	33.33
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยามากที่สุดจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และไม่เคยรับทราบ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 จะเห็นว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารแต่มีกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มเท่านั้นเมื่อรับทราบวิธีแก้ไขแล้วนำไปปฏิบัติ

ตารางที่ 9.1 แหล่งข้อมูลที่ได้รับทราบวิธีแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

แหล่งข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
แผ่นป้ายโฆษณา	6	12.00
แผ่นพับ	2	04.00
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	5	10.00
ข่าวสารทางราชการ	5	10.00
องค์กรพัฒนาเอกชน	5	10.00
วัด	5	10.00
วิทยุ	14	28.00
โทรทัศน์	7	14.00
อื่น ๆ	1	02.00
รวม	50	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา จำนวน 25 รายคิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร มีจำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และได้แยกรายละเอียดอีกว่าเคยได้รับข่าวสารจากแหล่งไหนบ้างดังนี้ จากวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ส่วนท้องถิ่น ข่าวสารทางราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน วัด แผ่นพับ อื่น ๆ จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุมากที่สุดถึง 14 รายคิดเป็นร้อยละ 28.00 อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างได้รับทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา แต่มีเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้าไปมีส่วนร่วม และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา เพราะกลุ่มประชากรตัวอย่างไม่รับฟังข่าวสารหรือติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา

ตารางที่ 10 ความรู้สึกจากการได้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยา

ความรู้สึก	จำนวน	ร้อยละ
รู้สึกหงวเหน	28	37.33
เป็นห่วง	24	32.00
อยากเข้าไปมีส่วนร่วม	23	30.67
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยามีความรู้สึกหงวเหนกว๊านพะเยา จำนวนถึง 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.33 รองลงมา เป็นห่วงจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.00 และอยากเข้าไปมีส่วนร่วม จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.67 จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างยังไม่อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยามากนักเพราะเห็นว่ายังไม่เกิดผลกระทบที่ชัดเจน แต่รู้สึกเป็นห่วง

ส่วนที่ 3 กระบวนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ตารางที่ 11 การมีส่วนร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

ท่านเข้าร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	32	42.66
เคย	43	57.34
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 42.66 และเคยเข้าร่วมป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาจำนวน 43.19 คิดเป็นร้อยละ 57.34 เห็นได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมป้องกันดังในกิจกรรมที่ 11.1

ตารางที่ 11.1 ประเภทกิจกรรมที่เข้าร่วม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ร่วมวางแผนการป้องกันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	3	06.98
ร่วมศึกษาปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	3	06.98
ร่วมประชุม / อภิปราย / สัมมนาถึงปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	5	11.62
ร่วมตั้งกฎ กติกาในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	2	04.65
ร่วมประกอบประเพณี / พิธีกรรม ในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	6	13.96
ร่วมกลุ่มเพื่อต่อต้านการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	19	44.19
นำเสนอสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา	5	11.62
รวม	43	100

จะเห็นได้ว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา โดยวิธีการต่อต้านการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยามากที่สุดถึง 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.19 โดยเฉพาะครอบครัวกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากกว๊านพะเยาโดยตรง เช่น ทำการประมง ทำการเกษตร ใช้อุปโภค บริโภค และมีการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรทำเป็นเครือข่ายชาวประมงรอบกว๊านพะเยา 13 ชุมชนขึ้น

ตารางที่ 12 การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา

การคิดเข้ามามีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	18	24.00
เคยคิด	57	76.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยคิดเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.00 และกลุ่มประชากรตัวอย่างเคยคิดเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.00 จะเห็นได้ว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา

ตารางที่ 13 ความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ความคาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมกิจกรรม	69	92.00
ไม่ไปร่วมกิจกรรม	6	08.00
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างคาดหวังเข้าร่วมกิจกรรมหากมีการจัดเวทีสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยาจะเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.00 และไม่คิดเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 08.00 จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างคาดหวังเข้าร่วมทำกิจกรรมหากมีการจัดกิจกรรมขึ้นในชุมชน และมีหนังสือเชิญ

ตารางที่ 14 เหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยาของชุมชน

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อท่านโดยตรง	43	57.33
เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนของท่าน	32	42.67
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยาของกลุ่มประชากรตัวอย่างเห็นว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.33 และเห็นว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.67 จะเห็นได้ว่าการเข้าร่วมทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวนพะเยาของกลุ่มประชากรตัวอย่างเพราะเห็นว่าเป็นผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตต่อบุคคลโดยตรง

ตารางที่ 15 อุปสรรคของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา

อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่	8	10.66
- ต้องทำมาหากินในภาวะเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน	12	16.00
- ขัดผลประโยชน์ของกลุ่มที่มีอิทธิพล	15	06.67
- ขาดผู้นำที่เอาจริงเอาจัง	20	26.67
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา	25	33.33
- ขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันอย่างต่อเนื่อง	5	06.67
รวม	75	100

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาของกลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มีจำนวนถึง 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ ขาดผู้นำที่เอาจริงเอาจัง จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.67 และปัจจัยอื่น ๆ จากปัจจัยเหล่านี้ทำให้การป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สรุปผลการศึกษาระดมความคิดเห็น ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกว๊านพะเยามากที่สุด คือ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รองลงมาเป็นปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และสถานบริการ ส่วนปัญหาการรุกล้ำพื้นที่กว๊านพะเยา อยู่ในอันดับรองลงมา และอาจสรุปได้ว่า ปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่วิกฤติ

2. ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาของกลุ่มประชากรตัวอย่างสรุปได้ดังนี้ว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างยังอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล กับการแก้ไขปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้า และสถานบริการมากที่สุด สำหรับปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ของกว๊านพะเยายังอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในส่วนต่างๆข้างต้นสรุปได้ดังนี้

2.1 สาเหตุที่ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ขาดการติดต่อประสานความร่วมมือในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 75 ครัวเรือน ถึง 48 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 46.00 ที่เหลือเป็นข้อที่ว่าไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ 27 รายคิดเป็นร้อยละ 36.00

2.2 ปัจจุบันการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ในชุมชนของท่านมีหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าในชุมชนไม่มีการบุกรุก 38 รายคิดเป็นร้อยละ 50.66 มีการบุกรุก 37 รายคิดเป็นร้อยละ 49.34 กรณีที่มีการบุกรุก 1) เพิ่มขึ้น 10 ราย 2) คงเดิม 22 ราย 3) ลดลง 5 ราย

2.3 ระดับปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา (75 ครัวเรือน) ผลการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับปานกลางถึง 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมายังไม่วิกฤติ 23 รายคิดเป็นร้อยละ 30.67 และวิกฤติ 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.00

2.4 ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยาที่เกิดขึ้นใครเป็นผู้รับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า

ระดับ 1	ประชาชนทุกคนในชุมชน	มีจำนวน	28	รายคิดเป็นร้อยละ	37.33
ระดับ 2	หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น	มีจำนวน	20	รายคิดเป็นร้อยละ	26.67
ระดับ 3	ภาครัฐและเอกชน	มีจำนวน	20	รายคิดเป็นร้อยละ	26.67
ระดับ 4	หน่วยราชการส่วนภูมิภาค	มีจำนวน	4	รายคิดเป็นร้อยละ	05.33
ระดับ 5	หน่วยราชการส่วนกลาง	มีจำนวน	3	รายคิดเป็นร้อยละ	04.00

2.5 การได้รับข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ เรื่องการป้องกันแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยามีข้อคำถามว่า ไม่เคย กับ เคย ผลการศึกษาพบว่า เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร 50 รายคิดเป็นร้อยละ 66.67 และไม่เคยรับข่าวสาร 25 รายคิดเป็นร้อยละ 33.33 (กรณีที่เคย) ได้รับข่าวสารจากวิทยุ 14 รายคิดเป็นร้อยละ 28.00 แผ่นป้ายโฆษณา 6 รายคิดเป็นร้อยละ 12.00 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นข่าวสารราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และวัดร้อยละ 5 ราย แผ่นพับ 2 ราย โทรทัศน์ 7 ราย อื่นๆ 1 ราย

2.6 การได้รับการประชาสัมพันธ์พบว่า

1. เป็นห่วงกวีานพะเยา	28	รายคิดเป็นร้อยละ	37.33
2. รู้สึกหงวแทน	24	รายคิดเป็นร้อยละ	32.00
3. อยากเข้าไปมีส่วนร่วม	23	รายคิดเป็นร้อยละ	30.67

การศึกษาในกรณี การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยานั้น กลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการในชุมชนและประชาชนทั่วไปพบว่าเป็นกลุ่มที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำมีจำนวนถึง 46 คน คิดเป็นร้อยละ 61.33 มีอาชีพเกษตรกรจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 และมีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท/ครัวเรือน / ปี (ตามตารางที่ 4.1 – 4.4)

กลุ่มนี้ถือว่าเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เมื่อมีการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยาทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต กลุ่มประชากรกลุ่มนี้จึงได้รับผลกระทบมากกว่า คนที่มีการศึกษา อาชีพและรายได้สูงมาผลการวิเคราะห์เบื้องต้น เพราะได้รับผลกระทบโดยตรงและถูกเอารัดเอาเปรียบ

อนึ่งได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างบางรายได้ให้ข้อมูลว่า เมื่อได้รับผลกระทบจากการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยา ชาวบ้านบางรายบางกลุ่มได้นำปัญหาดังกล่าวไปร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในจังหวัดพะเยา ผู้ร้องเรียนมีทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มผู้นำมัก จะได้รับการข่มขู่ในชีวิตและทรัพย์สินภายหลังจากการเรียกร้องกลับมาจึงทำให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยาไม่กล้าร้องเรียนอย่างเต็มที่ทั้งนี้เพราะเกรงกลัวอิทธิพลและขาดค่าใช้จ่ายในการดำเนินเรื่องให้ถึงที่สุด จึงทำให้สภาพการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยาบางแห่งยังมีอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กวีานพะเยา มีดังนี้

1. เดินขบวนต่อต้านนายทุนที่เข้ามาถมที่บริเวณกวีาน (กลุ่มที่มีอิทธิพลในและนอกท้องถิ่น)

2. ไม่สนับสนุนหน่วยงานของภาครัฐ และประชาชนเข้าไปสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ติดกวีาน

3. เข้าไปร่วมประชุมกับหน่วยงานที่จัดให้มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันพื้นที่
สาธารณะที่ถูกต้อง

4. เข้าร่วมพัฒนาบริเวณรอบ ๆ กว๊านในชุมชน
5. เดินรณรงค์
6. ไม่ทำกิจกรรมรुक้าเข้าไปในพื้นที่กว๊านพะเยา
7. ช่วยเป็นหู เป็นตา เผื่อระวังไม่ให้ใครบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา
8. ร่วมสำรวจพื้นที่กว๊านและให้้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง

9. เดินขบวน ไปหาผู้ที่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาให้ (ผู้ว่าราชการจังหวัด)
- 2) การดำเนินการแก้ไขปัญหาคกรบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มีดังนี้
 1. ช่วยกันดูแลรักษา และแบ่งพื้นที่กันรับผิดชอบในแต่ละหมู่บ้าน
 2. ประชุมสมาชิกในชุมชนต่อต้านผู้ที่เข้ามาบุกรุก แล้วนำข้อมูลไปเสนอต่อ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการให้

3. ตั้งกลุ่มอนุรักษ์กว๊านขึ้นมาในชุมชน และตั้งกฎ กติการ่วมกัน
4. ไปขอความช่วยเหลือจากทางราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
5. นำเรื่องที่เกิดขึ้น ไปแจ้งให้กับผู้ใหญ่บ้าน
6. ตั้งบทลงโทษและทำป้ายเขตอนุรักษ์
7. ให้ทางราชการได้ใช้ กฎหมาย ปราบปรามผู้ที่บุกรุกพื้นที่สาธารณะ
8. ให้มีการตรวจสอบและจับกุม รวมทั้งยกเลิกโครงการที่มีผลกระทบต่อพื้นที่

ของกว๊าน

9. ทำที่กีดขวางไว้
10. หน่วยงานของราชการเข้ามาทำรังวัด ปักเขตแดน (แต่ยังไม่แจ้งให้ประชาชน

ทราบที่ชัดเจน)

11. ให้ผู้เฒ่าผู้แก่ และผู้ที่มีความรู้ในชุมชนมาให้ความรู้ ขอบเขตที่แท้จริงว่ามีแค่

ไหนอย่างไร

3) การบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ควรได้รับการแก้ไข ดังนี้

1. ควรมีการแก้ไข เพราะถ้าปล่อยไว้นานจะแก้ไขลำบาก
2. ควร เพราะถ้าไม่รีบแก้ไขจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของคนในชุมชนในอนาคต
3. ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน เพราะถ้าปล่อยนานไปจะเป็นเยี่ยงอย่างมีผู้บุกรุกเพิ่มขึ้นจนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา
4. ควรอย่างยิ่ง ถ้าปล่อยไว้จะยากต่อการป้องกัน
5. ควรแก้ไขเร่งด่วนขึ้นปล่อยทิ้งไว้จะแก้ไขลำบาก
6. จะทำให้เกิดปัญหาการุณ
7. ถ้าไม่รีบแก้ไข ปัญหาอื่นจะแทรกเข้าอีกมากมาย
8. จะทำให้พื้นที่ของกว๊านพะเยาลดลง
9. ทางราชการควรนำแผนที่มาคิดให้ชัดเจนว่า พื้นที่ของกว๊านพะเยามีอาณาเขตถึงไหน และตรงไหน บริเวณใดที่ถูกบุกรุก และดำเนินการตามกฎหมาย (ถอดถอนโฉนดพื้นที่)
10. แก้ไขอย่างเร่งด่วน ถ้าปล่อยไว้จะเป็นเยี่ยงอย่างและรุกรานไปเรื่อย ๆ
11. ควรแก้ไขและถ้าทางส่วนราชการจะทำอะไร หรือทำกิจกรรมในเขตพื้นที่ของกว๊านพะเยา ควรจะบอกหรือแจ้งให้ชาวบ้านทราบด้วย เพราะชาวบ้านจะได้รับผลกระทบโดยตรง
12. ต้องให้ผู้ที่มิหน้าที่ ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเข้ามารับผิดชอบ และออกสำรวจแนวเขตที่แน่นอน

4) ข้อควรแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา มีดังนี้

1. เมื่อเจอปัญหาการบุกรุกพื้นที่ที่กว๊านพะเยา ให้รีบจัดการแก้ไขทันที ถ้าปล่อยทิ้งไว้ ผู้บุกรุกอาจจะมีวิธีหลีกเลี่ยงไม่รับผิดชอบได้
2. เมื่อมีการบุกรุกพื้นที่ที่ไหน ควรแก้ไขทันที อย่าปล่อยให้ยึดเยื้อจะทำให้สถานการณ์ เปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น ทำให้แก้ไขลำบาก
3. เมื่อมีการบุกรุกพื้นที่ตรงไหน ควรแก้ไขที่นั่น และให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จัดการอย่างเด็ดขาด
4. ปรามปรามอย่างจริงจัง ไม่ละเว้น

5. จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลพื้นที่ของกว๊านพะเยาทำอย่างจริงจังและประสานงานทำกิจกรรมเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน
6. ตั้งหน่วยงานประสานงานแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊าน โดยเร่งด่วน
7. มีการประชุมชี้แจงให้ราษฎร และหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบสถานการณ์
ทุกระยะ
8. จัดทำเขตแดนของพื้นที่กว๊านพะเยา ให้ชัดเจน
9. ให้อยู่ในแผนงานพัฒนากว๊าน เป็นระยะยาว ทั้งขององค์การบริหารส่วน
ตำบล , องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ
10. จัดทำโครงการและงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
11. ให้มีการร่วมมือกันทุกฝ่าย เอาจริงเอาจัง ทั้งส่วนราชการ เอกชนและประชา
ชน
12. ต้องลงหลักเขตให้ชัดเจนแล้วประชาสัมพันธ์ให้ราษฎร และหน่วยงานของ
รัฐได้ทราบทั่วกัน
13. ทำป้ายรณรงค์ ปลุกจิตสำนึกให้ทราบถึงผลเสียของการบุกรุกพื้นที่
สาธารณะในชุมชน
14. หน่วยงานของท้องถิ่นหรือผู้นำในชุมชน ควรให้ความสนใจในการแก้ไข
ปัญหา
15. ออกกฎหมาย กติกาข้อบังคับ ร่วมกัน และปิดประกาศประชาสัมพันธ์ให้
ทราบทั่วกัน
16. จัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้ ถึงวิธีป้องกันอนุรักษ์พื้นที่สาธารณะ
17. สํารวจจัดวางผังพื้นที่กว๊าน ปักหลักเขต ทำป้าย ให้ชัดเจนโดยใช้องค์การ
บริหารส่วนตำบลและคนในชุมชนช่วยกันดูแล
18. จัดฝึกอบรมผู้นำในชุมชน ป้องกันการบุกรุกพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง
19. ส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชนช่วยป้องกันพื้นที่สาธารณะ
20. ให้ดำเนินการกับผู้บุกรุกพื้นที่กว๊าน โดยริตรายชื่อออกมาว่ามีใครบ้าง แล้ว
ให้ดำเนินตามกฎหมาย
21. ให้ผู้ที่มีอำนาจมาชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้บุกรุกพื้นที่กว๊านให้ทราบโดย
ตรง

22. มีการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ ของผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินที่ติดกับกว๊าน ว่าได้มาจากไหนปี พ.ศ.ไหน มีหลักฐานพยานยืนยันอะไรบ้าง ดังนี้

1. ควรมีการจัดตั้งกลุ่มป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊าน ที่จัดขึ้นเองของชุมชน
2. จัดอบรมรับรู้ว่าทำให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้าร่วมอบรม หน้าที่รับผิดชอบในแต่ละหมู่บ้าน
3. จัดตั้งอาสาสมัครในชุมชนในการดูแลบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา
4. ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่
5. ควรแบ่งเขตการอนุรักษ์ดูแลของชุมชนให้แน่นอนชัดเจน
6. ให้หน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ความสามารถถึงวิธีแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยาถูกต้องเหมาะสม

7. ให้ผู้อาวุโสในชุมชนเข้ามาบอกเล่า ชี้แนะถึงสภาพที่แท้จริงให้รับทราบ

5) การเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มีดังนี้

1. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย จะมีแต่กลุ่มผู้ที่อยู่ริมกว๊านและกลุ่มประมงที่หากินอยู่กับกว๊าน

2. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกว๊าน

3. ไม่ค่อยมีคนสนใจ เพราะมุ่งแต่ทำมาหากินเลี้ยงปากท้อง

4. คนส่วนใหญ่ในชุมชนยังคิดว่าปัญหาการบุกรุกพื้นที่กว๊านยังไม่รุนแรง

5. การเข้าไปร่วมทำกิจกรรมบางครั้ง จะดูว่าได้รับผลประโยชน์อะไรบ้าง

6. ยังไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วมมากนัก เพราะยังมีความกลัวอิทธิพลมีอยู่

6) การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วม ในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่กว๊านพะเยา มี

ดังนี้

1. ให้ผู้นำในชุมชนทั้งที่เป็นผู้นำทางการกับผู้นำที่ไม่ใช่ทางการ พุดคุยปรึกษา เรื่องการดูแลพื้นที่สาธารณะประโยชน์

2. เปิดเวทีปราศรัยเชิญชาวบ้านเข้าร่วม โดยให้ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการ

3. จัดหมู่บ้านนำร่อง ในการป้องกันพื้นที่สาธารณะโดยให้ประชาชนเป็นสมาชิก

มีหน้าที่รับผิดชอบ ประชุมวางแผนงาน ทุกชั้นตอน

4. จัดกิจกรรมที่让群众เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่คิดวางแผน จัดรูปแบบ ลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินกิจกรรมที่ชุมชนตนเองได้ทำ เพื่อทราบความเคลื่อนไหว หรือเกิดทางเลือกใหม่ แนวทางแก้ไขป้องกัน ไม่ให้เกิดเหตุการณ์กระทบต่อส่วนร่วม

5. มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะ ๆ เชิญผู้มีความรู้ในชุมชน และนอกชุมชนมาให้ความรู้ถึงผลดีผลเสียในการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ

6. 让群众เลือกผู้นำในชุมชน จัดตั้งกฎกติกาข้อบังคับขึ้นในชุมชน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ที่ชัดเจน ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้คณะกรรมการปรับไหมในอัตราที่กำหนด

7. ให้ความสำคัญกับ群众ในการคิดวางแผนทำกิจกรรม ให้สิทธิเสรีภาพในการร่วมกลุ่มกันของชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างชุมชนกับชุมชน ที่มีลักษณะปัญหาใกล้เคียงกัน จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย

8. 让หน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามาระดับส่งเสริม 让群众หารูปแบบ วิธีการในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่สาธารณะขึ้นมาเองในแต่ละหมู่บ้าน

9. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นตรงไหน让群众แสดงความคิดเห็นในพื้นที่นั้น ๆ

10. มีการทำประชาพิจารณ์ขึ้นในชุมชน 让群众เข้าร่วมเวที

11. 让群众จัดการปัญหาด้วยตนเอง โดยที่ส่วนราชการให้อำนาจหน้าที่และคอยเป็นที่เคียงเท่านั้น

7) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่าการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่วัดบ้านพะเยา ปฏิบัติดังนี้

1. ควรมีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรป้องกันการบุกรุกพื้นที่ที่วัดบ้านพะเยาขึ้นในทุกชุมชนที่อยู่ติดกับวัดบ้านพะเยาร่วมสร้างเป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือกัน ทำกิจกรรม ฝ้าระวังพื้นที่ที่วัดบ้านพะเยา เช่นในระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด

2. ควรให้ผู้อาวุโสในชุมชนเข้ามาชี้แนะ ชี้แจง เล่าถึงสถานการณ์ นำภูมิปัญญา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมในชุมชนมาใช้ เพื่อเกิดสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันพื้นที่ที่วัดบ้านพะเยาให้เป็นแหล่งชีวิตสู่รุ่นลูกหลาน

3. ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพผู้นำในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ด้านจิตสำนึกและการประสานงานระหว่างชุมชนกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4. ควรมีการวางแผน รมรงค์ด้านจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องในส่วนงานองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะยาว จัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ

5. ควรให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับครัวเรือนพะเยาและข้อมูลดังกล่าวต้องมีความชัดเจนตรงกับข้อเท็จจริง รวมทั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่ประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

6. ควรมีกลไกและกระบวนการในการรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบสถานการณ์และผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น ควรมีการประชุม จัดเวที สัมมนา และการทำประชาพิจารณ์ ฯลฯ ควรมีความจริงใจ ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ร่วมกันทุกฝ่าย